

Byrådet som drivkraft i den grønne omstilling

Christiansborg, 14. september 2025

Alternativet

Bjørn Olsen

Uddannet journalist

Erfaring

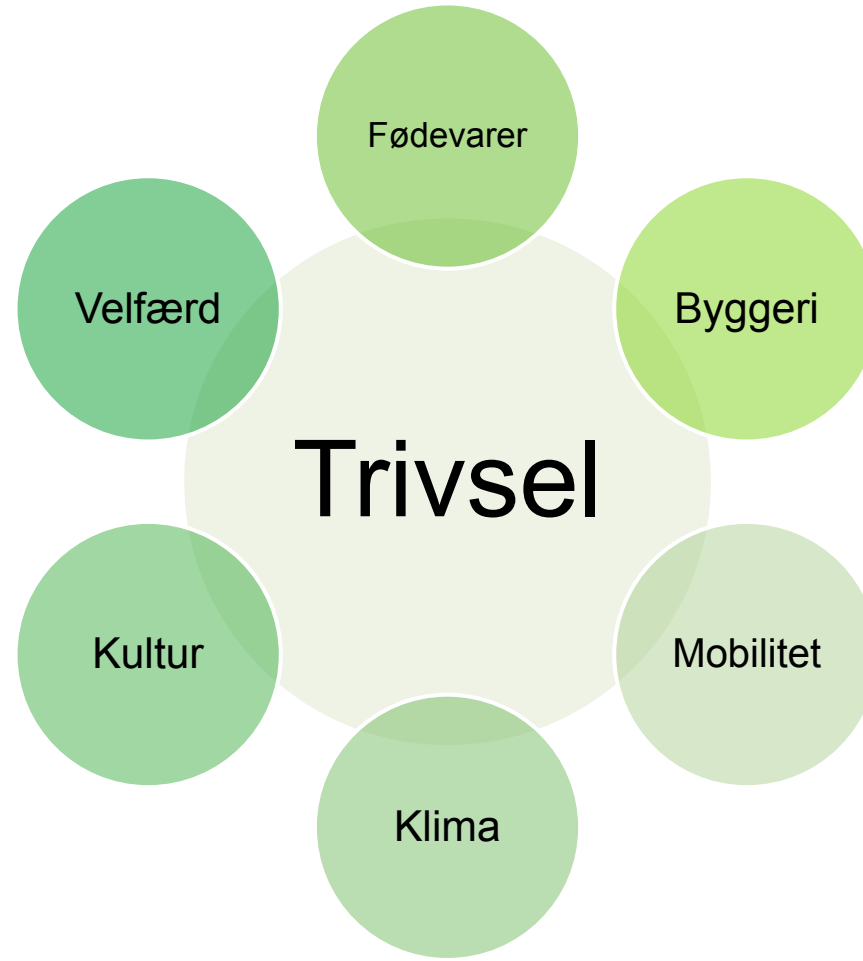
- Redaktør og Digital udviklingchef
v/ TV2 Regionerne
- Projektleder og udviklingschef
v/ Tunstall
- Leder, Kommunikation
v/ Verdo Energi og Forsyning

Politisk

Spidskandidat til byrådet,
Alternativet Aarhus

6 lokale udspil til en ny tid

Alternativet

Omstilling nedefra!

Det handler om:

- Mennesker
- Din og min adfærd og vores forbrug
- Stor forandringsproces
- Behov for medejerskab

Alternativet

Handlingsrum

Virksomhed

Myndighed

Facilitator

Alternativet

Kriser i kø

NATUR

- 25% af fuglene er væk
- Bier udryddet i så stort omfang, at landmænd lejer bier til bestøvning
- Havet i dårlig økologisk stand
- Over halvdelen af drikkevandet er forurenet

Globalt

- Ca. 1 mio. dyre- og plantearter er direkte truet af udryddelse
- Udryddelsen af arter sker 10-100 gange hurtigere end det gennemsnitligt er sket inden for de seneste 10 millioner år.
- > 66% af alle økosystemer på land og i vand er blevet nedbrudt af menneskelig aktivitet

SOCIAL OG SUNDHED

- Over 400.000 ramt af stress
- Stigende mistrivsel blandt børn og unge
- Stigende ensomhed
- Afmagt

Globalt

- Øget risiko for pandemi, m.v.

KLIMA

- Advarsel om at havet stiger op til 3 meter i løbet af de næste 75 år
- Mere ekstremt vejr
- Sværere at dyrke mad

Globalt

- Isen i Grønland kan ikke længere reddes
- Milliarder af mennesker kommer til at mangle drikkevand
- Voldsom stigning i oversvømmelser og skovbrande
- Voldsom stigning i antallet af klimaflygtninge
- Global madforsyning går i stykker

Vores samfund er bygget på natur

ENERGI

MATERIALE

Alternativet

Presset på kloden

Global opvarmning

- Ekstremt vejr, oversvømmelser og hedeølger
- Isen smelter, havet
- Fisk trækker mod polerne
- Rådyr, spurve, grantræer, etc.

Ændring af brug af land/vand

- >1/3 af al jord er landbrugsjord
- Byers areal fordoblet siden 1992
- Skov reduceret 7% (919.000 km²) 2000-2013
- Kun 3% af havet fri for menneskeligt pres
- Fald i oprindelige økosystemer på over 20%, og de tilbageværende mere ens

>50%

Direkte udnyttelse af ressourcer

- Ca. 60 mia. tons ressourcer årligt
- 17.000 stor-skala miner i 171 lande
- Skovhugst øget 45% til 4 mia. m³ i 2017
- 23% af jordareal forringet
- 33% fiskebestande overfisket

Forurening

Plastik i havet 10-doblet siden 1980
Drivhusgasser
Ubehandlet affald fra byer, Industriaffald
300-400 mio. tons tungmetaller,
opløsningsmidler og anden gift årligt

Alternativet

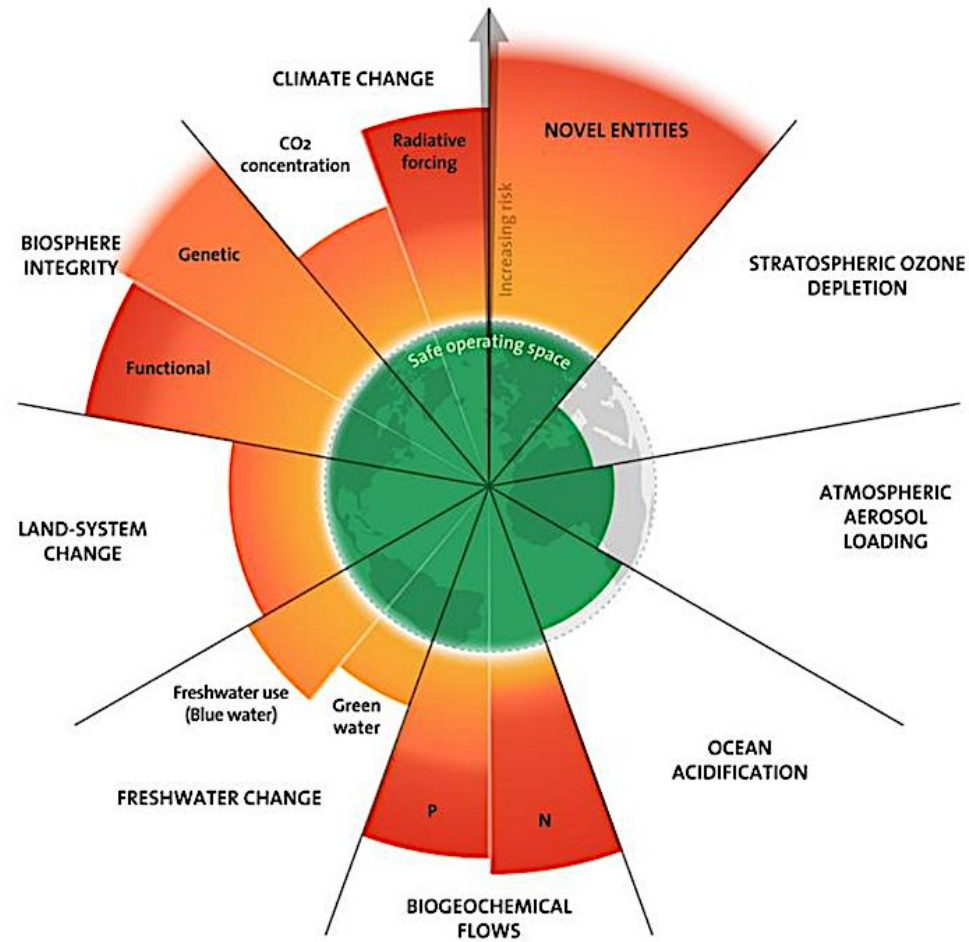

Invasive arter

- Steget 40% siden 1980 pga øget handel og rejser
- Ca. 1/5 af kloden overflade er truet af invasive arter

7 ud af 9 grænser er overskredet

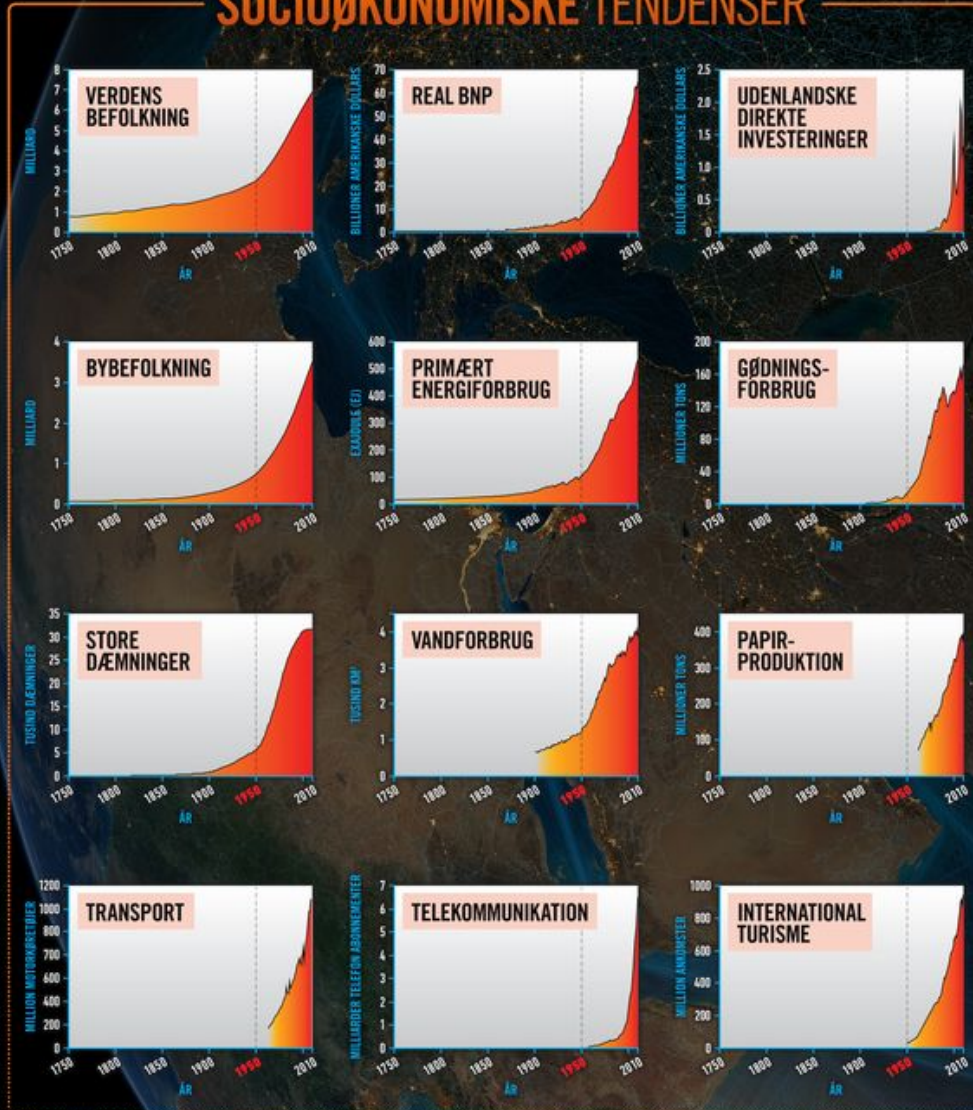

Alternativet

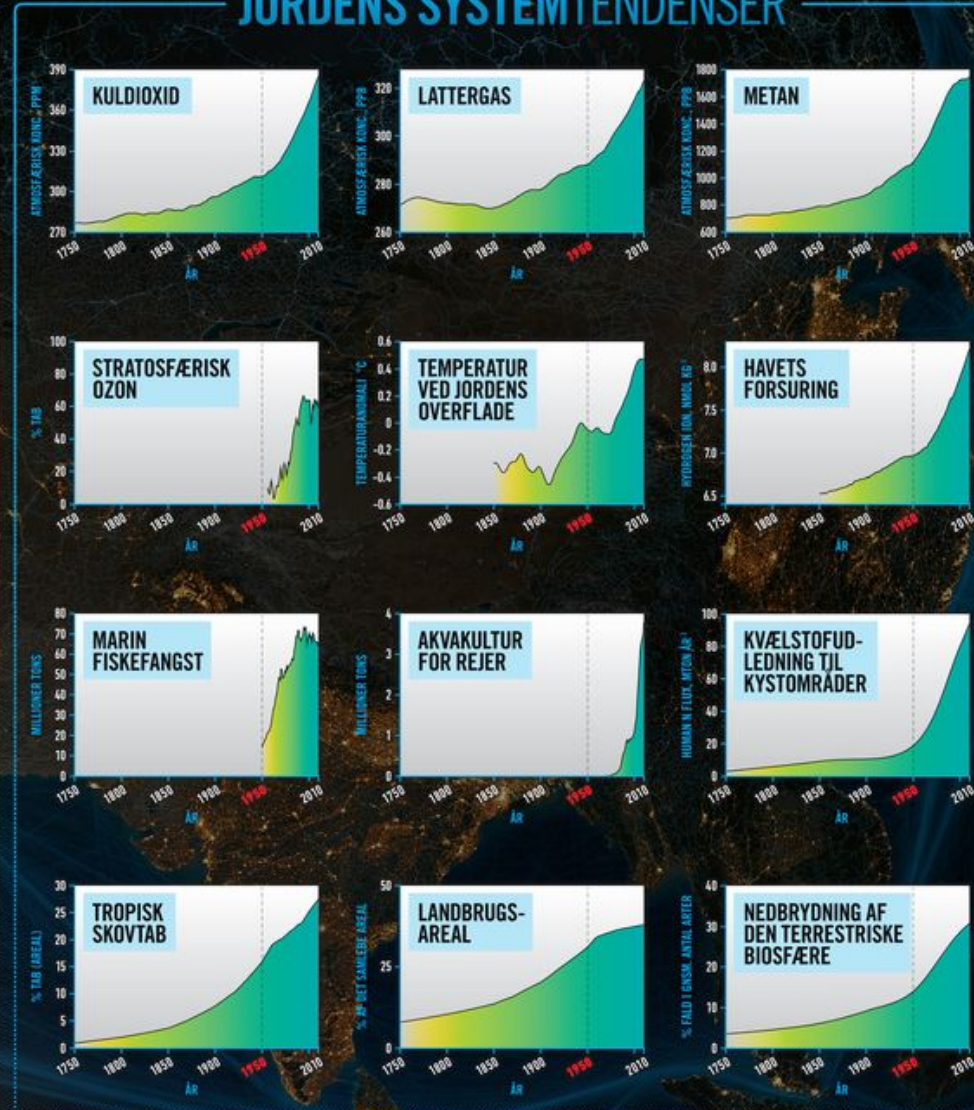
DEN STORE ACCELERATION

SOCIOØKONOMISKE TENDENSER

JORDENS SYSTEMTENDENSER

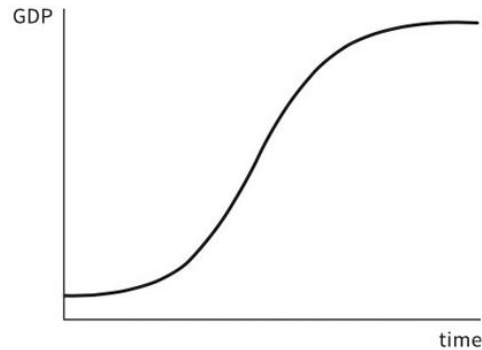
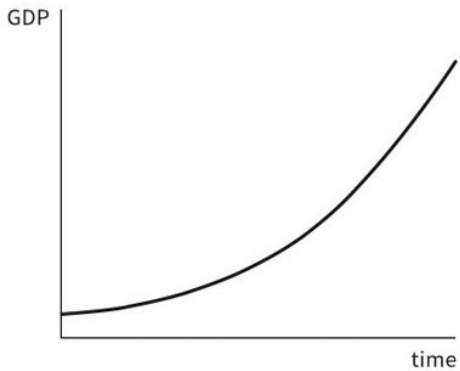

REFERENCE: Steffen W.W. Broadgate, L. Deutsch, O. Gaffney og C. Ludwig. Antropocens spor: Den store acceleration, Anthropocene Review, 16. januar 2015.

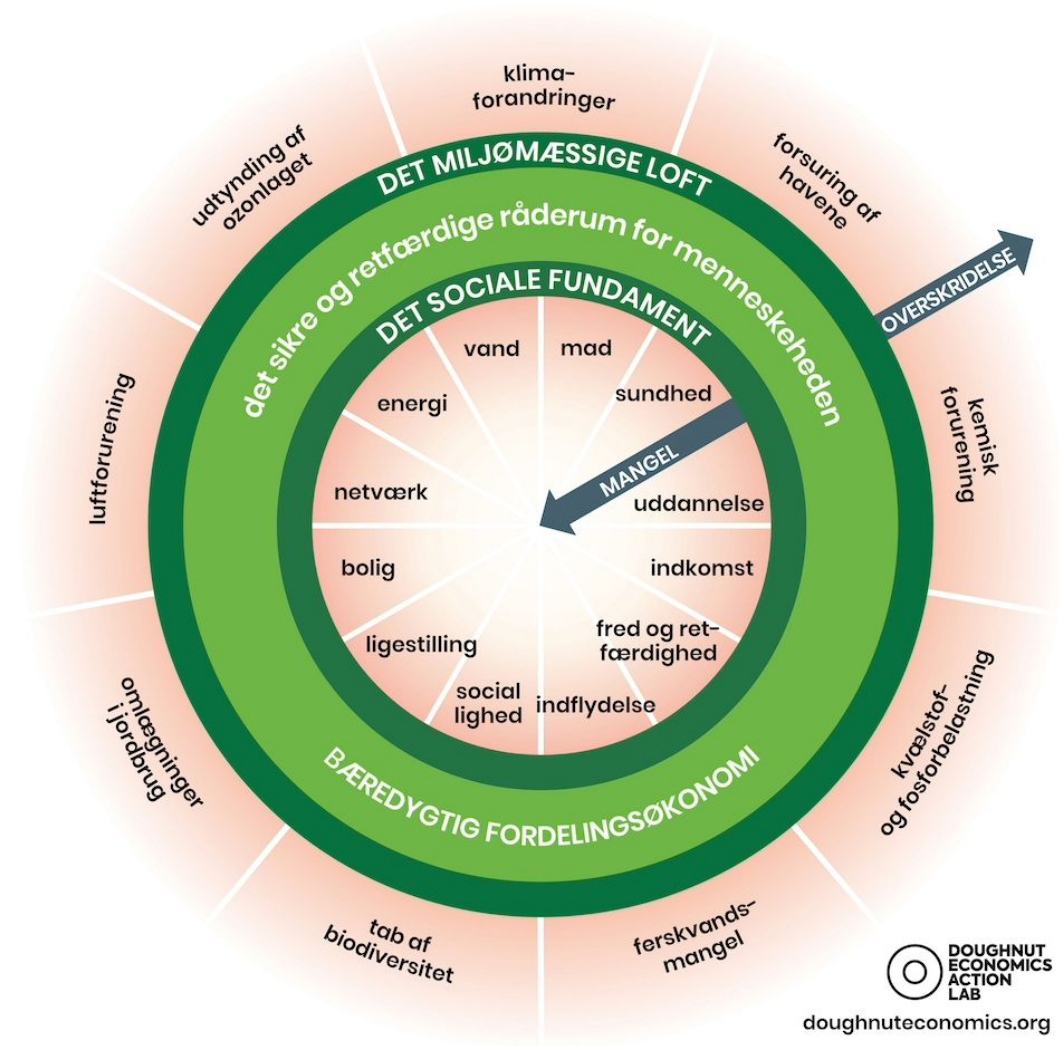
KORT OG DESIGN: Félix Pharand-Deschênes / Clobaia

Behov for nye mål

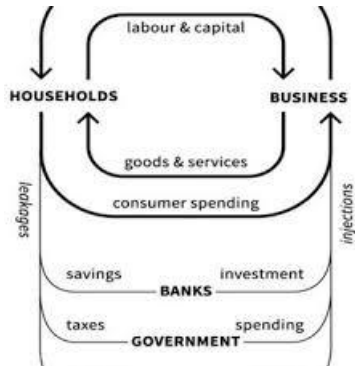
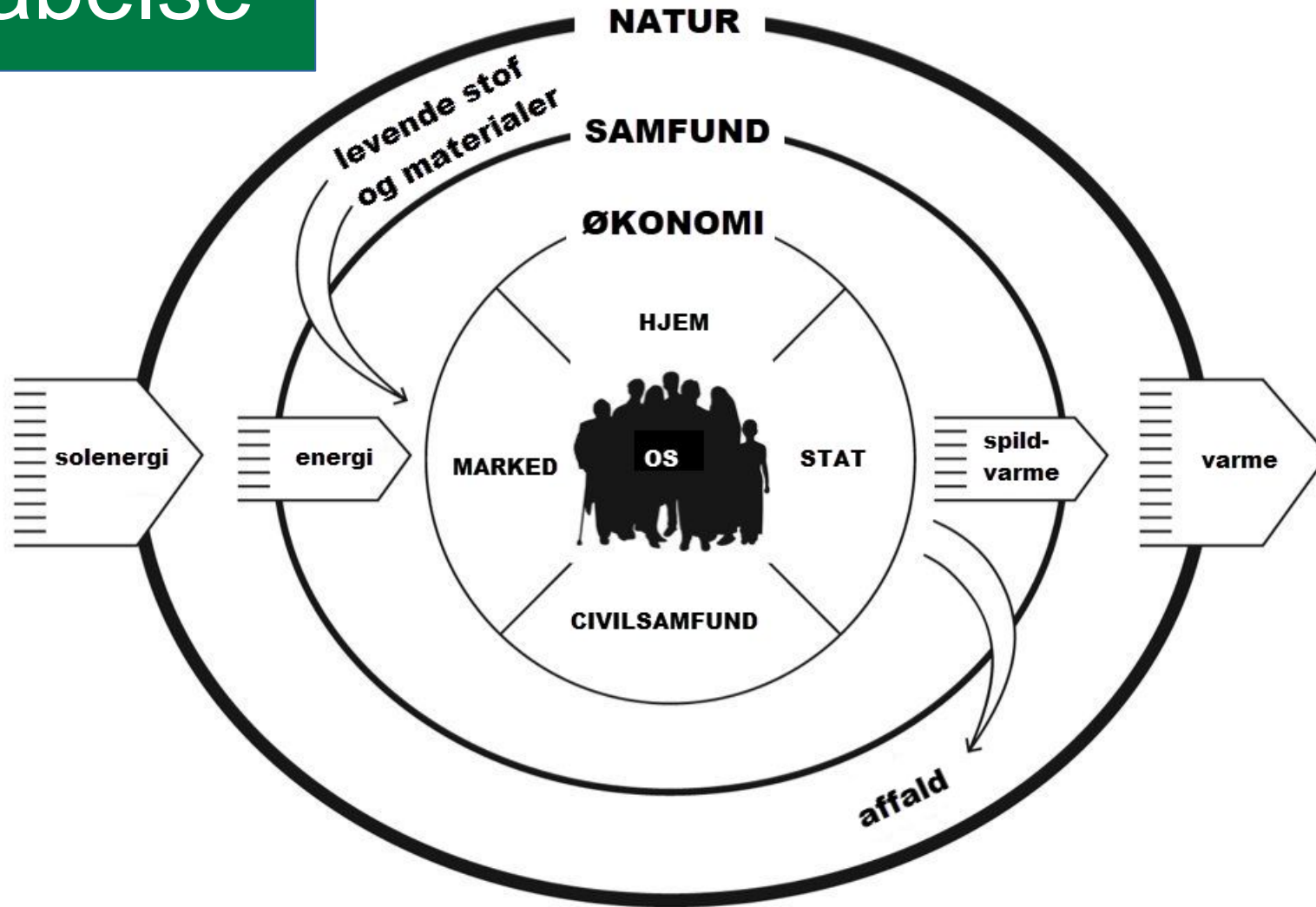
Trivsel med respekt for klodens grænser

Alternativet

Værdiskabelse

Alternativet

**1) Samhørighed,
tilhør**

2) Autonomi

**8) Nydelse og
sansning**

**Otte
psykologiske
faktorer som
hænger
sammen med
højere trivsel**

**3) Mening, at
gøre en positiv
forskkel**

**7) Engagement
og flow**

**4) Anerkendelse,
deltagelse,
inddragelse**

6) Tillid

**5) Kontinuitet og
identitet**

Mål omsat til politiske pejlemærker

”At give borgerne mulighed for at leve gode liv med høj livskvalitet uden at skade andre mennesker og den jord, vi bor på.

- Planetære grænser forudsætning for eksistensgrundlag
- Rig natur forudsætning for et rigt samfund
- Værdiskabelse i alle lag (i stedet for vækst)

- Omsorg for mennesker og natur
- Nære, lokale fællesskaber
- Medskabelse og medejerskab
- Lederskab

- ...forudsætninger for forandring

Alternativet

Fokus på trivsel

TRIVSELSUDSPIL

- Stort fokus på tid
- Omsorg og nærvær
- Adgang til natur
- Tilgang > kompetente borgere

BYGGERI OG BYUDVIKLING

- Demokratisering af den nære byudvikling
- Borgere som medskabere og medejere
- Stærkere fællesråd

LOKALE FØDEVARER

- Liv på landet
- Fællesskaber på tværs af land og by
- Sundere mad
- Selvforsyning og forsyningsikkerhed

KULTUR

- Fællesskaber
- Social accept / tryghed
- Skaberkraft

MOBILITET

- Fokus på sundhed, sikkerhed og tryghed
- Tilgængelighed for alle
- Fri for gæld og trængsel

KLIMA

- Medejskab
- Hjælp til at leve bæredygtigt

...og respekt for klodens grænser

TRIVSELSUDSPIL

- Balance i værdiskabende områder
- Fokus på immaterielle værdier

BYGGERI OG BYUDVIKLING

- 80% reduktion i byggeri
- Fokus på bedre udnyttelse af eksisterende bygningsmasse

LOKALE FØDEVARER

- Selvforsynende
- Giftfri, regenerativ og overvejende plantebaseret

KULTUR

- (forandringskraft)

MOBILITET

- Frihed til at bevæge sig trygt, men ikke til hvilket som helst transportmiddel
- Det mest bæredygtige transportmiddel først

KLIMA

- Fossilfri – ikke CO2-neutral
- Genopbygning af natur
- Trivselsøkonomi / Doughnut Økonomi som rammeværktøj

Lokal fødevareomstilling

INDSATS

- Selvforsyning med økologisk regenerativ produktion
- Jordfond / samspil med beskyttelse af grundvand
- Øremærkning af arealer til iværksættere
- Afsætningsaftaler med kantiner og køkkener (både store og små landbrug)
- Skyggepriser på kød
- Stille krav til økologi
- Lokal skolemad
- Koble lokale institutioner med lokal landbrug
- Rammer for fødevarefællesskaber
- Lokale-hjælp til lokale fødevarekæder
- Pulje multifunktionelle landbrug

Havet kan også være et lokalt fødekammer...

VÆRDISKABELSE

- Øget fødevarerikkerhed
- Mere robust landbrug
- Sundere og mere næringsrig kost
- Rent drikkevand
- Bedre økologisk tilstand i havet
- Genopbygning af jord-kvaliteten
- Genopbygning af biodiversiteten
- CO2-reduktion

- Liv på landet
- Bedre muligheder for iværksætteri
- Rammer for fællesskaber / øget samhørighed
- Rammer for leg og læring
- Øget trivsel

Alternativet

Byggeri og byudvikling

INDSATS

- Begræns nybyggeri (80%)
- Bevar eller forklar – altid ombygning først
- Fjern kommunens afhængighed af grundsalg
- Afsæt i god infrastruktur (15 min. by / interesseomr.)
- Parcelhusstrategi – flyttekæder og deling af huse
- Fjern benspænd i lokalplaner
- Overvej strategisk opkøb af ejendomme
- Giv mulighed for Tiny Houses og Off Grid Huse
- Stil krav til biogene materialer
- Stil krav til udnyttelse af tage og facader til energi og natur
- 3-30-300 (natur)
- Styrk borgernes rolle som byskabere
- Styrk borgernes muligheder for medejerskab

VÆRDISKABELSE

- Mindre ressourceforbrug
- Færre udsatte naturområder
- Større indflydelse på udvikling
- Flere kan få en mere egnet bolig
- Øget medejerskab
- Bedre rammer for fællesskaber
- Boligpriser mindre påvirkelige af boligspekulanter
- Grønne byrum, øget trivsel og afstressende

Alternativet

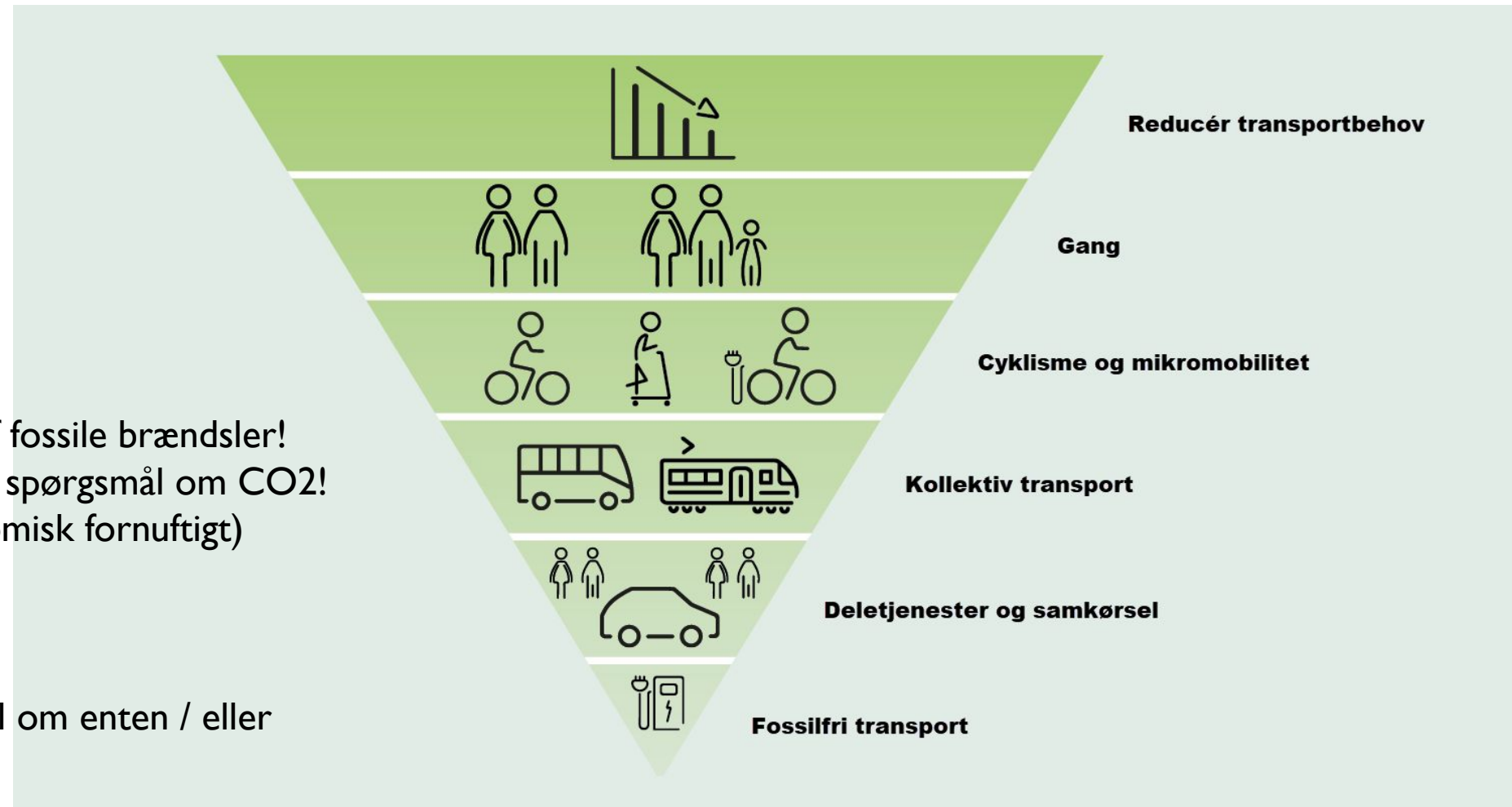
Mobilitet

INDSATS

- Husk behov for udfasning af fossile brændsler!
- Husk at biler ikke kun er et spørgsmål om CO2!
- Husk sundhed! (også økonomisk fornuftigt)
- Husk sikkerhed
- Husk tilgængelighed for alle

Biler: Det er ikke et spørgsmål om enten / eller

- Prioriter transportmidler
- Boligområder som trafik-øer
- Samtænk med begrønning og klimasikring
- Borgere som byskabere

Alternativet

Energi

INDSATS

- Sluk ilden!
- Sænk forbruget
- Tænk lokalt – 100.000 ansatte i energisektoren
- Understøt behov for energimix og sektorkobling
- Der findes ikke én silver bullet

- Ting tager tid... træpiller er værre end affald

- Medskabelse og medejerskab! Hvorfor skal andre løbe med pengene?

VÆRDISKABELSE

- Ren luft
- Lokale arbejdspladser
- Billig el og varme
- Øget forsyningsikkerhed
- Øget oplevelse af ansvar for eget forbrug

Alternativet

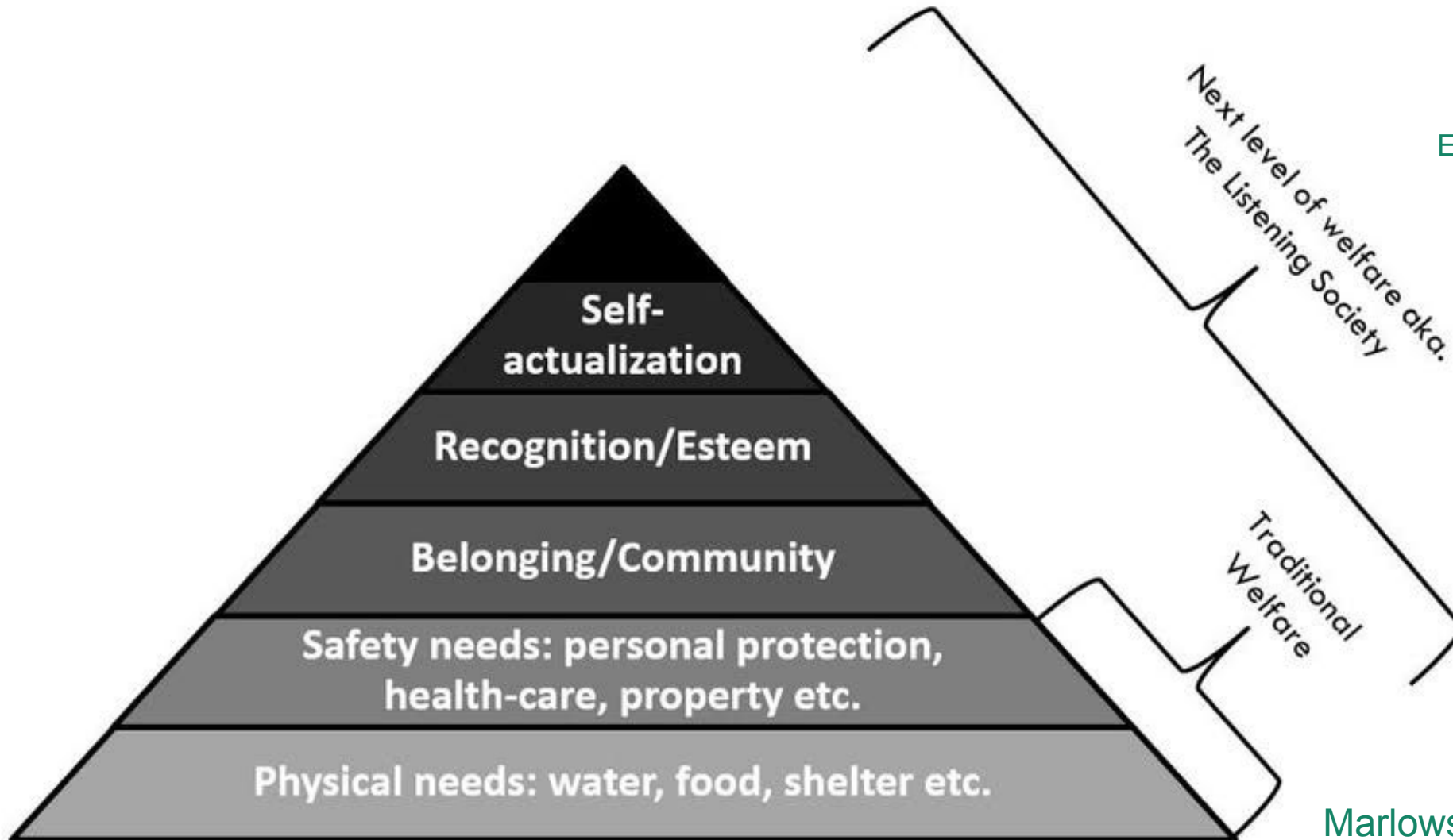
Tak for nu!

Alternativet

Næste trin i velfærdssamfundet

Empati, refleksion og åben dialog
Hansi Freinacht, metamodernisme

Marlows velfærdsbehovspyramide